

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Corine Bont-Tiebosch	Datum	17 januari 2023
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	11929522
E-mail	c.bonttiebosch@utrecht.nl	Onderwerp	Kwartaalbrief onderwijs 4e kwartaal 2023
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de kwartaalbrief met daarin een stand van zaken onderwijs. Tijdens de commissie VOWE van 19 januari 2023 is toegezegd dat u ieder kwartaal een kwartaalbrief onderwijs zult ontvangen, bestaande uit een deel met stand van zaken onderwijsbeleid (A) en een deel met stand van zaken onderwijshuisvesting (B). De laatste [kwartaalbrief onderwijs](#) ontving u op 8 september 2023.

Beantwoording raadsvragen

Uw raad heeft in de afgelopen periode een aantal vragen gesteld ter beantwoording. Het college heeft de volgende schriftelijke vragen beantwoord:

- [SV161](#) over eerstegeneratiestudenten op 3 oktober jl.
- [SV172](#) over samen naar schoolklas op 1 november jl.
- [SV208](#) over toegang tot scholen in Utrecht op 8 december jl.
- [SV209](#) over doorstroom po-vo op 6 december jl.

Het college heeft de volgende mondelinge vragen beantwoord:

- [MV5](#) over school in de buurt op 31 augustus jl.
- [MV4](#) over (on-)vrijwillige ouderbijdrage op 7 september jl.
- [MV9](#) over leerlingenvervoer op 16 november jl.
- [Vragen](#) over loting voortgezet onderwijs tijdens het kindervragenuur op 23 november jl.

Commissie

In de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie zijn de volgende onderwerpen besproken:

- Raadsbrief Wijziging financieringsconstructie Internationale School Utrecht op 7 september jl.
- Raadsvoorstel Utrechtse Onderwijs Agenda 2023-2026 op 5 oktober jl.
- Aanpak lerarentekort op 5 oktober jl.
- Raadsvoorstel Voordracht en herbenoemingen leden Raad van Toezicht SPO op 23 november jl.

- Onderwijshuisvesting op 23 november jl.

A. Onderwijsbeleid

In het navolgende gaan we in op de volgende beleidsonderwerpen: voorschoolse educatie, aanmeldbeleid in het primaire onderwijs, burgerschap in het Utrechts onderwijs, vrijwillige ouderbijdrage, school en omgeving (eerder rijke schooldag), gezond leren op school, leerlingenvervoer, nieuwkomersonderwijs, onderwijs voor ongedocumenteerde jongeren 18+, sociale veiligheid, citydeal kennismaken en staat van de jeugd in het onderwijs.

Voorschoolse educatie

Begin februari 2024 ontvangt u de jaarlijkse raadsbrief over Voorschoolse Educatie. In die brief informeren we u onder andere over de bereikcijfers van de voorscholen in Utrecht, de evaluatie van de 2-jarigen pilot in Overvecht, de evaluatie van de Dag van de Voorschool die in november 2023 plaatsvond.

Met betrekking tot de 2-jarigen pilot kunnen we u nu melden dat er op dit moment drie pilotgroepen draaien. Op de locatie van Joannes XXIII is in februari 2023 gestart, op de locaties De Klopvaart en 't Hummeltje zijn na de zomervakantie twee groepen gestart. We starten in het nieuwe jaar met nagenoeg volle groepen, dat zijn maximaal 10 kinderen per groep met 2 pedagogisch medewerkers.

Utrecht Leert

Op 18 december jl. is uw raad per [brief](#) geïnformeerd over het plan van aanpak van de Onderwijsregio Utrecht Stad en over de landelijke peiling personeelstekorten onderwijs 2023. In aanvulling op deze brief willen wij u informeren dat wij een brief hebben ontvangen van het ministerie van OCW dat de middelen voor de convenanten rondom het lerarentekort in het PO met de G4 + Almere worden verlengd tot en met 31-12-2025. Deze convenanten zouden medio 2024 aflopen. De G4 en Almere spraken de minister hierover tijdens een werkbezoek in Utrecht begin oktober.

Begin 2020 hebben we samen met het ministerie van OCW noodplannen in de vorm van convenanten voor het terugdringen van het personeelstekort in het primair onderwijs ontwikkeld en daarvoor kregen we subsidie. Voor Utrecht komt dit neer op zo'n 4 miljoen per jaar. Daarmee kunnen we de mooie aanpak voor zijinstromers, schoolleiders, begeleiding op scholen en anders organiseren ook de komende jaren doorzetten. Als deze middelen wegvallen vervalt de begeleiding in school voor zijinstromers. Daarnaast vervalt ook de mogelijkheid om zijinstromers te laten beginnen samen met een ervaren leerkracht op de groep. De verwachting is dat de uitval onder zijinstromers, die nu erg laag is (<5%), zal toenemen.

Daarnaast komen wij graag terug op de motie (M285/23) '*Mensen helpen moet lonen*'. Het eerste deel van deze motie betreft om het gesprek aan te gaan met de onderwijsinstellingen over het verstrekken van stagevergoeding. Onderdeel van het plan van aanpak van de Onderwijsregio Utrecht Stad is om afspraken te maken over stagebegeleiding én stagevergoeding. We houden uw raad op de hoogte over het vervolg hiervan.

Aanmeldbeleid in het primair onderwijs

We gaan in op twee toezeggingen die in 2021 aan uw raad zijn gedaan met betrekking tot het aanmeldbeleid. Deze toezeggingen zijn gedaan voordat we zijn gaan werken met het aanmeldbeleid. Om een goed antwoord te kunnen geven was het nodig om eerst een tijd ervaringen op te doen met deze nieuwe werkwijze.

Allereerst is dat toezegging 21/T103 over de relatie tussen het aanmeldbeleid en onderwijshuisvesting. Met het aanmeldbeleid is er een stedelijk overzicht van de aanmeldingen en plaatsingen per school in 2022 en 2023. Dit geeft schoolbesturen en de gemeente de mogelijkheid om meer samen te werken op het gebied van de onderwijshuisvesting. De gegevens die het aanmeldbeleid ieder kwartaal oplevert, worden nu benut bij de huidige ontwikkeling van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan 2026-2041, voor het verrijken van de prognoses voor onderwijshuisvesting, voor het signaleren van groei en eventuele krimp van scholen in de wijken en in gesprekken met de schoolbesturen voor een optimaal gebruik van de huisvesting van scholen op wijkniveau. Op deze manier leggen we de verbinding tussen de informatie die we verkrijgen uit het aanmeldbeleid en het beleid dat we ontwikkelen voor onderwijshuisvesting.

Ten tweede betreft het de toezegging 21/T105 om in de eerste evaluatie differentiatiemogelijkheden mee te nemen tussen scholen die gericht zijn op de buurt en scholen die gericht zijn op de hele stad. We verstaan onder meer differentiatiemogelijkheden dat er voldoende keuzemogelijkheden zijn voor ouders voor een school die het beste bij ze past. Ze hebben daarbij de keuze uit scholen in de buurt (waarbij ze voor de meest nabije scholen buurtvoorrang hebben) en scholen met een stedelijk profiel die zich onderscheiden met een bijzonder onderwijsconcept of denominatie. In opdracht van de gezamenlijke po besturen in de stad Utrecht is onderzoek gedaan in hoeverre het huidige aanbod aan primair onderwijs aansluit bij de behoeften van ouders. De onderwijsbesturen primair onderwijs (po) in de gemeente Utrecht willen weten wat de behoeften van ouders zijn en hoe die behoeften in de komende jaren veranderen. Dit moet hen informatie geven om het huidige onderwijsaanbod te verbeteren en het toekomstige aanbod te plannen. De uitkomsten van dit onderzoek, die in Q1 2024 worden verwacht, helpen om te bepalen of en zo ja welke differentiatie wenselijk is. In de volgende kwartaalbrief zullen we u over de uitkomsten informeren.

Burgerschap

In verschillende projecten en interventies investeert de gemeente in (online) burgerschap, vanuit het belang dat we hechten aan diversiteit, democratisch burgerschap en maatschappelijke normen en waarden. In 2023 is gestart met het project Gelijk=Gelijk van Diversion, waarbij drie peer educators de klas ingaan om te praten over vooroordelen op basis van etniciteit, religie, gender en seksualiteit. Het project richt zich op het primair en voortgezet onderwijs. Dit jaar zijn er zeven Utrechtse basisscholen en drie middelbare scholen gestart met het project. In oktober 2023 is gestart met de leergang inclusief onderwijs. In deze leergang leren docenten structurele uitsluiting te herkennen en daar proactief op te handelen. De leergang is voor docenten uit het primair- en voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs. Dit jaar zijn er 10 Utrechtse leerkrachten en docenten gestart met de leergang. Met de Universiteit van Utrecht, Stichting Vreedzaam en Welkom in mijn Vreedzame wijk is een samenwerking gestart met als doel de ontmoeting tussen leerlingen met verschillende achtergronden te stimuleren. Vanuit deze samenwerking zijn twee workshops georganiseerd voor scholen om de ervaringen om het gebied van diversiteit en uitwisseling tussen leerlingen te delen. Tot slotte lopen er verschillende gesprekken met scholen om in 2024 een vriendschapsschool te starten, om ontmoeting te organiseren tussen leerlingen van twee scholen met een verschillende doelgroep.

Vrijwillige ouderbijdrage (VOB)

Met motie 23/05 vraagt uw raad 'in overleg met schoolbesturen te komen met een plan om vrijwillige ouderbijdragen te maximaliseren op zowel PO- als VO-scholen'. Met de PO-schoolbesturen en de gemeente is een werkgroep gevormd die werken aan deze vraag. Door de opdracht voor nadere uitwerking van de UOA werkagenda is ook dit proces enigszins vertraagd. Op dit moment verkent de

Datum 17 januari 2023
Ons kenmerk 11929522

werkgroep verschillende varianten en wordt er gekoerst op besluitvorming hierover in maart 2024. We hopen u dan ook in de volgende kwartaalbrief over dit besluit te kunnen informeren. Uit de gesprekken komt naar voren dat het voor de schoolbesturen een grote stap is om de ouderbijdragen stop te zetten. Schoolbesturen KSU en DKP-groep (SO/VSO scholen De Kleine Prins) hebben de keuze gemaakt om te stoppen met het vragen van een vrijwillige ouderbijdrage. Met de overige schoolbesturen loopt het gesprek hierover nog. Een variant die wordt verkend is een solidariteitsfonds waar alle scholen gebruik van zouden kunnen maken. Bij de kleinere schoolbesturen ervaren we voorzichtigheid, zij geven aan dat zij minder reserves hebben om op terug te vallen.

De gesprekken met de VO schoolbesturen zijn minder ver. Op dit moment werken zij met bestuurlijke solidariteitsregeling om de vrijwillige ouderbijdrage van ouders die het niet kunnen betalen, te compenseren met bijdragen van die ouders meer betalen dan de gevraagde ouderbijdrage. We blijven ook de komende tijd actief het overleg opzoeken met de schoolbesturen over dit onderwerp en u informeren over de voortgang via deze kwartaalbrief onderwijs.

School en Omgeving

Het rijk heeft ervoor gekozen de regeling School en Omgeving vanaf 2023 anders in te richten. In plaats van de wijkgerichte aanpak in het schooljaar 2022-2023, die zo goed paste binnen de Utrechtse aanpak via de brede scholen in de wijk, is de regeling nu op individuele scholen gericht. Binnen Utrecht is de keuze gemaakt om zoveel mogelijk binnen de wijken te blijven samenwerken, ondanks dat de regeling nu via individuele scholen loopt. De onderlinge solidariteit en de ontmoeting binnen de wijk is een groot Utrechts goed. Door het aanbieden van wijkactiviteiten is er voor kinderen ook meer keuze om gebruik te maken van het naschools aanbod dat het best bij hen past. Naast de wijkactiviteiten is er ook een inventarisatie gemaakt van wat de scholen zelf, binnen de school gaan oppakken.

De regeling kent een indeling van scholen in een A en B categorie, waarbij de A scholen, de scholen zijn die tot de top 5% van het land horen qua achterstandsscores (dus in feite scholen met een cumulatieve van achterstanden) en de B scholen daar meteen onder zitten. Vanaf 2023-2024 mochten er wel nieuwe A categorie scholen worden toegevoegd, maar geen nieuwe B-scholen. In Utrecht gaat het om één nieuwe school die kon worden toegevoegd. Alle overige Utrechtse scholen uit de A-categorie deden al mee. Inclusief deze nieuwe school hebben 34 scholen een aanvraag gedaan, dat zijn alle scholen die gebruik kunnen maken van deze regeling.

Gezond leren op school

Scholen kunnen sinds dit schooljaar subsidie aanvragen voor Gezond Leren op School, dit is een onderdeel van het programma [Gezond Gewicht op School](#). Deze subsidie, die een samenwerking tussen onderwijs, volksgezondheid en sport is, is opgenomen in de nadere regel onderwijs. De subsidie richt zich op vier pijlers: gezonde en vegetarische lunch, voedseleducatie, bewegen en ouderbetrokkenheid. De combinatie van deze vier elementen is bewezen effectief om een gezonde leefstijl te bevorderen. We hebben meer aanvragen binnengekregen dan dat er budget beschikbaar was. Het budget is verdeeld op basis van de verdeelsleutel, schoolweging en een inhoudelijke beoordeling. We ondersteunen in 2024 in totaal negen scholen en 2.114 leerlingen. Begin 2024 volgt een voortgangsbrief over Gezond Gewicht op School.

Leerlingenvervoer

In het derde kwartaal van 2023 vond de opstart van het nieuwe schooljaar plaats. Het Utrechtse leerlingenvervoer kende een rustige opstart, waarbij er meer taxibussen op tijd reden en minder klachten waren ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Naast dat de gemeente met de vervoerder voortdurend in gesprek is over de kwaliteit van het taxivervoer, is er voor de start van het schooljaar flink geïnvesteerd in een goede relatie tussen chauffeur, kind en ouder. Dit heeft als doel het onderlinge contact en wederzijdse begrip te vergroten. De eerste reacties op deze actie van zowel ouders en kinderen als chauffeurs zijn positief. Met deze kwartaalbrief bieden wij de nieuwe *Monitor Leerlingenvervoer* aan (bijlage a). In deze versie van de monitor zijn de cijfers tot en met september 2023 (Q3) opgenomen en voorzien van een korte toelichting. De eerdere versies van de Monitor Leerlingenvervoer ontving u op [7 december 2022](#), [24 februari 2023](#), [23 juni 2023](#) en [8 september 2023](#) als onderdeel van de vorige Kwartaalbrief Onderwijs. Enkele belangrijke punten uit deze monitor zijn:

- De opstart van het Utrechtse leerlingenvervoer dit schooljaar was rustiger dan de opstart van vorig schooljaar. Door de zomervakantie in Q3 is er minder gereden in de maanden juli (aantal ritten: 5.858) en augustus (10.423). Wanneer de gegevens van september (24.969) met juli worden vergeleken, is er een stijging van het aantal geplande ritten te zien. Leerlingenaantallen in het leerlingenvervoer stijgen met de instroom in het speciaal onderwijs. Veel leerlingen maken de overstap direct na een schoolvakantie.
- Op peildatum 30 september 2023 maakten in Utrecht 1.224 leerlingen gebruik van leerlingenvervoer, waarvan 839 (68.5%) vervoerd per taxi.
- De stiptheid op de heen- als terugritten is toegenomen in Q3. Het is nog te vroeg om deze stijging toe te schrijven aan de implementatie van de korte en langetermijnoplossingen. De komende maanden blijven we monitoren of deze oplossingen tot verbeteringen in de cijfers leiden.
- Sommige ritten waren in Q3 meer dan 20 minuten te laat. Binnen deze categorie vallen enkele standaardroutes die niet binnen de 90 minuten gereden kunnen worden vanwege de lange afstand die moet worden afgelegd. Ook de voertuigen met pech vallen binnen dit onderdeel. In dat geval dient er een vervangend voertuig te komen om de leerlingen ter plaatse op te halen. Dit kost vaak extra tijd.
- Er is een stijging te zien in het aantal klachten aan het begin van het schooljaar (in september waren dit er 58). De meeste klachten gingen over chauffeurs die te laat aankwamen. Dit is een gebruikelijke trend en te vergelijken met voorgaande schooljaren. Belangrijkste reden hiervoor is het wennen aan nieuwe routes en nieuwe chauffeurs. We zien dat het aantal klachten na de opstart van het schooljaar weer daalt en we verwachten dat dat nu ook het geval zal zijn. We ontvingen afgelopen schooljaar ten opzichte van voorgaande schooljaren minder klachten.

De monitor is ontwikkeld met als doel om de beschikbare data over leerlingenvervoer overzichtelijk te kunnen delen en duiden. Zolang de druk op het leerlingenvervoer hoog blijft, ontvangt u vier keer per jaar de kwartaalcijfers over leerlingenvervoer in Utrecht. De volgende monitor, met daarin de cijfers tot en met december, sturen we met de volgende kwartaalbrief mee.

Met de [raadsbrief](#) van 8 december jl. bent u geïnformeerd over de verschillende oplossingen die op de langere termijn kunnen bijdragen aan kwalitatief goed leerlingenvervoer. Met deze brief geven wij uitvoering aan Motie 221 'zorg over leerlingenvervoer'.

Zoals eind vorig jaar is toegezegd wordt een gesprek georganiseerd met team leerlingenvervoer van de gemeente Utrecht. Dit gesprek zal in Q1 2024 plaatsvinden. U ontvangt een uitnodiging om deel te nemen aan dit gesprek.

Zoals op 25 oktober jl. toegezegd geven wij via deze kwartaalbrief antwoord op uw vraag of het klopt dat er in Utrecht al geruime tijd geen thuiszitters zijn door het ontbreken van leerlingenvervoer. Dat klopt inderdaad. Alle Utrechtse kinderen met recht op leerlingenvervoer kunnen de reis naar school en terug maken. Dit betekent dat er geen thuiszitters zijn door het ontbreken van leerlingenvervoer.

Nieuwkomersonderwijs

Taalschool Utrecht (Primair Onderwijs nieuwkomers) heeft op dit moment 420 leerlingen. Ithaka (Voortgezet Onderwijs nieuwkomers) heeft op dit moment 1150 leerlingen. Alle Oekraïense leerlingen die voorheen op Shkola (Tijdelijke Onderwijs Voorziening) zaten, zijn na de zomervakantie opgenomen in Ithaka. Zowel de Taalschool als Ithaka hebben op dit moment geen wachtlijst en nog (beperkte) mogelijkheid tot groei van enkele groepen.

De Utrechtse schoolbesturen voor Primair Onderwijs, Gemeente Utrecht en Samenwerkingsverband Utrecht PO ondertekenden in november 2023 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst waarin afspraken zijn gemaakt over onderwijs aan nieuwkomersleerlingen in de basisschoolleeftijd. Het doel is om gelijke onderwijskansen voor deze leerlingen te bevorderen. Als partners werken deze partijen samen aan de invoering van een meerjarenmodel voor ondersteuning van nieuwkomersleerlingen in Utrecht.

Onderwijs voor ongedocumenteerde jongeren 18+

Het afgelopen jaar zijn gesprekken gevoerd met mbo-instellingen, de HU en de UU. Daaruit bleek dat alle onderwijsinstellingen weliswaar positief staan tegenover het verlenen van toegang aan ongedocumenteerde jongeren 18+ maar vanwege de huidige wet- en regelgeving teveel obstakels zien om hiertoe over te gaan. Ze zien echter geen mogelijkheid om dit met gesloten beurzen te doen, omdat er hoge kosten mee gemoeid (kunnen) zijn. Zo is het voor een klein deel van deze jongeren mogelijk om een studieverblijfsvergunning te verkrijgen, maar hiervoor moeten zij voor enkele weken tot maanden naar land van herkomst om de benodigde papieren op te halen. Dit is erg duur en niet altijd mogelijk voor de ongedocumenteerde jongeren. De groep ongedocumenteerde jongeren die geen studieverblijfsvergunning kan krijgen, komt niet in aanmerking voor studiefinanciering. En het is bij wet verboden stage te lopen voor deze doelgroep. Werkgevers kunnen in die gevallen te maken krijgen met fikse boetes, waardoor mbo- en hbo-studenten hun opleiding niet kunnen afmaken. Uitsluitend voor studenten die in de asielprocedure zitten met een zeer hoge waarschijnlijkheid op een verblijfsvergunning, worden af en toe uitzonderingen gemaakt door Utrechtse onderwijsinstellingen, maar voor anderen blijft vervolgonderwijs hierdoor gesloten. De komende maanden vervolgen we de zoektocht naar gezamenlijke oplossingen voor deze obstakels. Hierbij maken we gebruik van goede voorbeelden in het land. In de volgende kwartaalbrief informeren wij u over de voortgang.

Sociale veiligheid

Rondetafelgesprek 'Seksueel en grensoverschrijdend gedrag'

Op 1 november jl. vond voor de derde keer het rondetafelgesprek over seksueel- en grensoverschrijdend gedrag met het onderwijsveld plaats. In deze brief informeren we u over de uitkomsten van dit gesprek. Er was bij dit gesprek een vertegenwoordiging vanuit primair onderwijs, voortgezet onderwijs, mbo, hbo en universiteit aanwezig. In februari 2023 is toegezegd om in gesprek te gaan met de mbo's over sociale veiligheid op drie verschillende onderdelen: (1) plan van aanpak sociale veiligheid, (2) interventies om sociale veiligheid te bevorderen en (3) behoefte naar onderzoek (23/T547). Op deze onderdelen komen we hieronder terug.

Beleid en gedragscodes

Alle onderwijsinstellingen in onze stad werken met een integriteitscode of een gedragscode. De verantwoording van klachten en gesprekken met vertrouwenspersonen worden afgelegd in de het jaarverslag. SPO Utrecht meldt dat zij recent een nieuwe integriteitscode heeft vastgesteld. Voor het vaststellen hiervan zijn sessies georganiseerd onder meer met de GMR en de schoolleiders om het onderwerp 'integriteit' te bespreken en wat dit betekent voor een integriteitscode. SPO Utrecht heeft aangegeven dit gesprek jaarlijks te gaan voeren. NUOVO is overgestapt van een integriteitscode naar een gedragscode. De gedragscode is het afgelopen jaar bespreekbaar gemaakt op scholen. Komend jaar zal NUOVO het leerlingenstatuut herijken samen met de leerlingen, sociale veiligheid maakt hier een onderdeel van uit. Mbo vakschool Nimeto heeft de klachtenregeling herzien en één loket voor alle meldingen ingericht. Het evalueren van de gedragscode staat op de agenda. De drie andere Utrechtse mbo-instellingen geven aan de aanpak van sociale veiligheid is geïntegreerd in de beleidsstukken, zoals bijvoorbeeld de kwaliteitsaanpak en het handboek Schoolveiligheid (23/T547). Binnen de Hogeschool van Utrecht (HU) is de integriteitscode herzien en herschreven. Daarnaast is er een gedragscode geschreven voor de Utrechtse introductietijd (UIT)-week. De Universiteit van Utrecht (UU) heeft het Actieplan Sociale Veiligheid opgesteld dat in de periode 2023-2025 wordt uitgerold. Het plan bestaat onder andere uit een bewustwordingscampagne, theatervoorstellingen voor medewerkers en studenten, een uitgebreid trainingsaanbod en een verduidelijking van de zorgstructuur. Door de stappen die zijn ondernomen bij de onderwijsinstellingen is de bewustwording rondom sociale veiligheid toegenomen bij werknemers, studenten en leerlingen.

Vertrouwenspersonen

De onderwijsinstellingen werken met interne en/of externe vertrouwenspersonen en klachtcontactpersonen. Binnen het vervolgonderwijs wordt er daarnaast gewerkt met een ombudsfunctionaris. Er is sprake van genderdiversiteit onder deze vertrouwenspersonen. De onderwijsinstellingen geven aan te werken aan het vergroten van de vindbaarheid en toegankelijkheid van vertrouwenspersonen. Nimeto geeft als voorbeeld dat vertrouwenspersonen zich introduceren tijdens de introductietijd. GLU heeft zes nieuwe zorgcoördinatoren aangesteld die actief studenten benaderen. Bij MBO Utrecht ligt er een belangrijke rol bij SLB'er om signalen te bespreken.

Preventieve aanpak sociale veilige school

De onderwijsinstellingen werken met het inzetten van diverse interventies, projecten en trainingen voor studenten, leerlingen en medewerker aan het vergroten van het bewustzijn en het voorkomen van ongewenst gedrag. Vertrouwenspersonen en klachtcontactpersonen nemen deel aan intervisie en (professionaliserings-)trainingen. Tijdens studiedagen besteden de onderwijsinstellingen aandacht aan sociale veiligheid.

We noemen een aantal goede praktijkvoorbeelden. De Hogeschool Utrecht (HU) biedt via het platform HU begeleide trainingen aan voor docenten. Het UIT-bestuur is een training aangeboden over gewenste omgangsvormen en het aanspreken van studenten op gedrag, door de organisatie Seksmatters. Er zijn mbo-instellingen die trainingen aan docenten aanbieden om lastige gesprekken te kunnen voeren en om scherper ongewenst gedrag te herkennen. In samenwerking met experts, studenten en stagecoördinatoren komt er een training voor stagebegeleiders beschikbaar waarin sociale veiligheid specifiek wordt behandeld. MBO Utrecht werkt bovendien met een expertteam sociale veiligheid. In deze groep wordt kennis gedeeld en worden ervaringen uitgewisseld rond thema's als schoolveiligheid en preventie, daarin wordt bijvoorbeeld casuïstiek besproken (23/T547).

Met verschillende theatervoorstellingen stimuleren de onderwijsinstellingen leerlingen, studenten en medewerkers om in gesprek te gaan over het creëren van een veilige omgeving en hoe je anderen behandelt. Een voorbeeld is 'Mindlab' van de UU en 'Wil jij wel wat ik wil' van de HU.

Partijen zoals Pretty Women, Stichting School en Veiligheid, Stichting JoU, Durf te dromen en de GGD ondersteunen scholen om het gesprek over gewenste omgangsvormen te stimuleren.

Meldingen en incidenten

De onderwijsinstellingen zien over het algemeen een stijging in het aantal meldingen bij vertrouwenspersonen en contactpersonen binnen de school. Hier liggen verschillende oorzaken aan ten grondslag. Enerzijds besteden onderwijsinstellingen meer aandacht aan de vindbaarheid van de meldprocedures en de zichtbaarheid van vertrouwenspersonen. Anderzijds is de landelijke aandacht op het gebied van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag toegenomen. De onderwijsinstellingen zien daarnaast de complexiteit van maatschappelijke thema's die spelen binnen de samenleving terug binnen de school. Het vermoeden leeft dat dit de afgelopen jaren versterkt is door sociale media en de coronapandemie.

De nazorg verloopt afhankelijk van wie een melding doet in de regel via een zorgcoördinator, interne contactpersoon, vertrouwenspersoon of de HR-afdeling. Samen met de melder wordt er gekeken naar passende vervolgstappen.

Monitoring en onderzoek

De onderwijsinstellingen monitoren het gevoel van veiligheid van studenten, leerlingen en medewerkers. Binnen het funderend onderwijs (po en vo) is het monitoren van welzijn en veiligheidsgevoelens van leerlingen een wettelijk verplicht onderdeel. Scholen mogen zelf de keuze maken welk meetinstrument zij hiervoor gebruiken. De onderwijsinspectie ziet hierop toe. Binnen het vervolgonderwijs (mbo, hbo en wo) wordt er op verschillende manieren het welzijn en veiligheidsgevoel van studenten en medewerkers gemonitord. Nimeto en GLU gaan in gesprek met studenten over het gevoel van veiligheid. De mbo's geven aan behoefte te hebben aan een onderzoek naar de werkende interventies rondom Sociale veiligheid. We verwachten dat een onderzoek rond de €70.000 kost. Hiervoor is momenteel geen budget begroot (23/T547). Bij de HU en UU is er naast de Nationale studentenenquête ook aandacht voor de monitoring van studentenwelzijn. In een landelijk bestuursakkoord voor hogescholen en universiteiten is vastgesteld om de sociale veiligheid te monitoren. De HU doet mee aan de pilot vooruitlopend op de officiële hbo- en wo-monitor. De UU gaat daarnaast, vanuit hun actieplan Sociale veiligheid, monitoren of de activiteiten positief bijdragen aan de sociale veiligheid binnen de onderwijsinstelling. Voor de medewerkers wordt gebruik gemaakt van medewerkerstevredenheidsonderzoek. De uitkomsten van deze onderzoeken worden besproken binnen de teams, afdelingen en scholen en teruggekoppeld aan hun besturen.

City Deal Kennis Maken

De samenwerking binnen de City Deal Kennis Maken (CDKM) is gestart. Op de locatie Nieuw Tamarinde in Overvecht, zijn de eerste resultaten van deze samenwerking zichtbaar, waar partners uit de wijk elkaar steeds beter weten te vinden en er enthousiasme is over de samenwerking met de onderwijsinstellingen. We werken op deze locatie samen aan de opgave "Jongeren en bestaanszekerheid". De rol van de gemeente is het bieden van inhoudelijke informatie, achtergrond en kaders voor het onderwijs in de wijk en de begeleiding bij het aansluiten van het onderwijs aansluit op wat er in de wijk is en wordt gedaan.

De leden van het netwerkteam van de CDKM hebben tijdens WHO European Healthy Cities Conference van de World Health Organization een 'site visit' verzorgd om meer te vertellen over deze samenwerking. De deelnemers waren zeer geïnteresseerd en enthousiast over deze manier van samenwerken.

Staat van de jeugd in het onderwijs

Via deze brief presenteren we u de eerste versie van de [Staat van de Jeugd in het Onderwijs](#). In deze Staat van de Jeugd in het Onderwijs worden voor vier leeftijdsgroepen: jonge kind, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en jongvolwassenen indicatoren in beeld gebracht en is relevante informatie bijeen gebracht. Het voornemen is deze jaarlijks te verrijken met recente informatie en (eventueel) aanvullende indicatoren. Onder andere zullen we samen met de Utrechtse Onderwijs Agenda verkennen hoe we monitoringsinformatie over de nieuwe agenda kunnen toevoegen aan een toekomstige versie van de Staat van de Jeugd in het Onderwijs.

In 2021 is een motie 397 aangenomen waarin uw raad vraagt om in de Staat van het Onderwijs laaggeletterdheid in beeld te brengen. We hebben per leeftijdsgroep indicatoren opgenomen die een indicatie geven van de geletterdheid van de kinderen en jongeren in Utrecht. Om dit beeld te schetsen zijn we afhankelijk van de beschikbare informatie, waardoor we een beperkt beeld kunnen geven van de geletterdheid van de Utrechtse jeugd.

In de Staat van de Jeugd in het Onderwijs is het mogelijk om voor meerdere indicatoren uitsplitsingen te maken naar wijken en soms zelfs naar buurten. Op die manier is het mogelijk om specifiek te kijken hoe de jeugd het doet op een specifieke indicator in een specifieke wijk. Naast uitsplitsingen naar wijken en buurten, is het ook mogelijk om trends in beeld te brengen voor de jaren dat de informatie beschikbaar is. Tot slot zijn relevante onderzoeken en aanvullende informatie toegevoegd via speciale tegels. Als u een dergelijke tegel aanklikt wordt u doorgeleid naar deze specifieke informatie.

B. Onderwijshuisvesting

Voor een aantal onderwerpen is toegezegd dat we hierop terugkomen in de kwartaalbrief onderwijs. Het gaat om de onderwerpen: automatisme bij renovatie en/of nieuwbouw, leegstandsbeheer onderwijshuisvesting, prognosepeildatum speciaal onderwijs, brede voorzieningen Kanaleneiland en Hart van Noord. Daarnaast gaan we in deze brief in op aanpassingen in de nadere regels, groene (School)pleinen, Academie 10 en de bijdrage van bedrijfsleven en provincie aan de International School Utrecht (ISU).

Automatisme renovatie en/of nieuwbouw

In het Integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting (IHP) wordt geprogrammeerd op basis van wat nodig is voor de stad en voor het onderhoud van scholen in de komende periode van 2026 tot 2041. Hierin worden ook nieuwe onderwijsvoorzieningen opgenomen als een wijk bijvoorbeeld groeit door het toevoegen van woningen.

Voor bestaande wijken geldt het uitgangspunt dat schoolgebouwen worden gerenoveerd, tenzij dat niet kan. Dan wordt voorzien in vervangende nieuwbouw. Bij het opstellen van de programmering gaan we uit van de bestaande gebouwen, harde criteria als jaar van bouw en capaciteit, en kijken we naar ontwikkelingen in de wijk (wijkenanalyses). Groeit deze wijk bijvoorbeeld door inbreiding en is als gevolg daarvan extra onderwijscapaciteit nodig, dan gaan we kijken hoe we deze kunnen realiseren binnen bestaande schoolgebouwen. Als dat niet kan, bezien we welke extra huisvesting gerealiseerd moet worden.

Verder maken we bij de programmering van het Integraal Huisvestingplan 2026-2041 gebruik van een wegingskader waarin ook beleidsambities als 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' worden meegenomen. Dit wegingskader is in ontwikkeling. We kijken naar de bredere functie die een school voor de wijk kan hebben. Dit punt komt ook terug in de UOA die momenteel nader wordt uitgewerkt. Het gaat dan om zaken als het stimuleren van dubbelgebruik van schoolgebouwen en het waar mogelijk en/of wenselijk realiseren van Multifunctionele faciliteiten (MFF) en flexibel bouwen.

Leegstandsbeheer Onderwijshuisvesting

In de jaarlijkse leerlingenprognoses ([Onderwijsbeleid | gemeente Utrecht](#)) wordt per wijk en per school aangegeven wat de leegstand en de behoefte is. Daaruit volgt een overzicht van leegstand en tekort, en welke acties we hierop zetten. Daar waar het gaat om leegstand, willen we dit uiteraard zo veel mogelijk minimaliseren.

In de strategische onderwijshuisvesting portefeuille heeft de gemeente ook onderwijspanden in beheer die gebruikt worden als wissellocatie bij (ver)nieuwbouw of renovaties. Als gevolg van niet opeenvolgende verhuisbewegingen kan er sprake zijn van tijdelijke leegstand van deze wissellocaties. Er zijn 29 gebouwen strategisch verspreid over de stad in eigendom en beheer van de Gemeente. Hiervan zijn er momenteel (oktober 2023) 18 in tijdelijk gebruik door scholen. Dit aantal kan maandelijks verschillen. Er zijn 10 panden ingevuld door de leegstandsbeheerder Ad Hoc ten behoeve van toekomstige programmering en/of in afwachting van renovatie. En één gebouw is voor een periode langer dan 6 maanden verhuurd. Over het tijdelijk beheer van de leegstand voor meer dan 6 maanden ben u onlangs geïnformeerd in de raadsbrief van 10 oktober 2023.

Ad Hoc is de gecontracteerde leegstandsbeheerder die wij ook inzetten wanneer een wissellocatie leeg komt te staan voor een periode tot 6 maanden. Leegstandsbeheer is noodzakelijk om het oneigenlijk gebruik van een schoolgebouw te voorkomen. Met Ad Hoc zijn via een aanbesteding contractuele afspraken gemaakt over de invulling van het leegstandsbeheer. Initiatieven moeten een maatschappelijk of cultureel karakter hebben en een wijkgericht karakter. Hierdoor zorgen we ervoor dat een schoolgebouw, ook tijdens leegstand, van meerwaarde is voor de buurt. Als een pand langer beschikbaar is, wordt er gezocht naar een huurder conform de Kaderbrief Vastgoed 2017. Maandelijks vindt afstemming plaats om de inzet van deze leegstand te monitoren.

Daarnaast zijn schoolbesturen hoofdzakelijk eigenaar van in gebruik zijnde schoolgebouwen. Zij zijn bevoegd hun leegstand conform de eisen uit de verordening in te zetten voor onderwijs als ook voor cultureel en maatschappelijke doeleinden. Dan is geen sprake van leegstandsbeheer door Ad Hoc. Het schoolbestuur dient voor medegebruik en verhuur ons toestemming te vragen voor het gebruik van deze leegstand. Dat betekent in de praktijk dat er veelal sprake is van verhuur aan onderwijs gerelateerd beleid, zoals kinderopvangorganisaties of BSO's. In gesprek met de schoolbesturen minimaliseren wij de leegstand in deze schoolgebouwen waar mogelijk.

Prognosepeildatum speciaal onderwijs

Voor de leerlingenprognoses geldt dat we werken met een peildatum van 1 oktober, omdat op dat moment de instroom van leerlingen in het reguliere onderwijs voor dat jaar in principe vaststaat. Voor speciaal onderwijs geldt dat zij te maken hebben met zijnstroom van leerlingen gedurende het gehele schooljaar, waardoor een peildatum in oktober geen realistisch beeld geeft van de bezettingsgraad van het speciaal onderwijs. We zijn daarom al langer met schoolbesturen en het samenwerkingsverband in gesprek hoe we hiermee om kunnen gaan. Een optie is om de teldatum

aan te passen. We willen hiermee meer recht doen aan de fluctuaties aan huisvestingsbehoefte gedurende het schooljaar voor deze kwetsbare doelgroep.

SPO Utrecht, PCOU Willibrord en gemeente Utrecht zijn met het samenwerkingsverband een onderzoek gestart naar de kansen en mogelijkheden voor de realisatie van een samenwerkingsschool voor cluster 3, 4 en zorg in de stad Utrecht. De gevolgen van het aanpassen van de teldatum (het meetmoment) worden in dit onderzoek meegenomen. De uitkomsten verwachten wij begin 2024. Op basis daarvan bezien we of een aanpassing van de teldatum wenselijk en/of mogelijk is. Dit betekent dat we een eventuele wijziging hiervan mee kunnen nemen in de beoordeling van de huisvestingsaanvragen 2025.

Brede voorzieningen in Kanaleneiland en Hart van Noord

De gemeente is voorstander van brede onderwijsvoorzieningen in heel Utrecht, ook in Kanaleneiland. Voor Kanaleneiland zien wij dat in deze wijk ten opzichte van andere wijken minder kinderopvang beschikbaar is. In Hart van Noord wordt voorschoolse en buitenschools opvang aangeboden door diverse partijen waaronder Kind&Co. Tegelijkertijd geldt dat we als gemeente geen verantwoordelijk hebben in het aanbieden van kinderopvang. Het is aan de kinderopvangpartners om hiertoe initiatieven te ontplooiën. Zij maken op basis van de verwachte behoefte in een wijk de inschatting of dit voor hen een rendabele optie is. We kunnen als gemeente vervolgens deze initiatieven faciliteren middels huisvesting in een kindcentrum onder voorwaarden. De uitgangspunten voor deze kindcentra staan beschreven in het beleidskader Utrechtse Kindcentra, welke momenteel herijkt wordt.

Aanpassingen nadere regels

Ieder jaar wordt in overleg met de Utrechtse schoolbesturen verkend of en zo ja, welke aanpassingen nodig zijn aan de lokale regelgeving om de huisvesting van scholen te verzorgen. De aanpassingen zijn gericht op het verbeteren van het proces en het weghalen van dubbele interpretatie. Voor dit jaar geldt dat onlangs de nadere regel vergoedingen voor schoolgebouwen en de nadere regel duurzame en gezonde schoolgebouwen zijn aangepast. Deze wijzigingen hebben geen gevolgen voor de verordening.

Concreet beoogd de aanpassing van de nadere regel duurzame en gezonde schoolgebouwen te leiden tot een betere besteding van de middelen voor een energieneutraal gebouw (ENG). Hiertoe willen we de harde toekenningseis 'geen 100% ENG, is geen extra budget' aanpassen naar een getrapte toekenning van deze middelen. Hierdoor wordt het meer een stimulans (voor schoolbesturen) om te verduurzamen met daarbij een optimalisering van de besteding van het budget. Daarnaast worden ieder jaar de normbedragen voor de bouw van scholen geactualiseerd (indexering). De wijzigingen zijn gepubliceerd op <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/>.

Groene schoolpleinen

Wij vinden het belangrijk dat met meer snelheid groene speelplaatsen worden gerealiseerd in wijken waar weinig groen (groenarme wijken) is en in wijken waar we gezond gedrag willen stimuleren (speelarme wijken). Met de motie "Ook ongelijk investeren bij vergroening van schoolpleinen" (M248/23) die is aangenomen op 6 juli jl. vraagt de raad om het principe "ongelijk investeren voor gelijke kansen" toe te passen op de regeling voor groene pleinen. We werken op dit moment aan een nadere uitwerking hiervan.

Vanuit het streven om "ongelijk te investeren voor gelijke kansen" willen wij de subsidie met meer voorrang gaan inzetten in groenarme en speelarme buurten met veel gezinnen met een lage SES

score (uit rapportage Scheidslijnen in Utrecht). In de huidige systematiek is het echter moeilijk om hierop te sturen: schoolbesturen dienen de aanvragen in en bepalen daarmee de spreiding.

Van de 32 toegekende bijdragen voor groene pleinen zijn er tot heden slechts 4 toegekend aan scholen die voldoen aan de bovengenoemde voorrangscriteria. Om erachter te komen wat de reden is dat relatief weinig van deze scholen een bijdrage voor een groen plein aanvragen, hebben wij Utrecht Natuurlijk gevraagd te onderzoeken wat deze scholen over de streep zou trekken om wel een aanvraag in te dienen voor het vergroenen van de speelplaats. Het advies volgt naar verwachting begin 2024. We komen in de volgende kwartaalbrief terug op welke manier we verder uitwerking geven aan het principe 'ongelijk investeren van gelijke kansen' met betrekking tot de groene schoolpleinen.

In de motie wordt gevraagd de eis dat een groen schoolplein openbaar toegankelijk moet zijn, soepel te hanteren. De nadere regel (artikel 1.2.d.) biedt reeds de mogelijkheid om flexibel om te gaan met deze voorwaarde: er staat in artikel 1.2.d. dat het plein (deels) openbaar toegankelijk moet zijn. Scholen zijn soms terughoudend om gebruik te maken van de regeling, omdat één van de voorwaarden is dat zij hun groene schoolplein (deels) openstellen. In de praktijk lukt het niet altijd om schoolpleinen publiek toegankelijk te maken. Toch willen we zo veel mogelijk vasthouden aan deze voorwaarde, juist vanwege de meerwaarde voor de buurt. Hoewel schoolbesturen het uitgangspunt ondersteunen, willen sommige scholen dit niet omdat zij dan meer overlast (vandalisme, geluidsoverlast voor de buurt) verwachten. Ook is er onduidelijkheid over de term "openbaar toegankelijk". De juridische (on)mogelijkheden van openbare toegankelijkheid wordt onderzocht met collega's van openbare ruimte.

Academie 10

De aannemer heeft de geplande opleverdatum van de VO school en sporthal Academie 10 voor de zomervakantie 2023 niet gehaald, waardoor in afstemming met het schoolbestuur geen verhuizing plaatsvond. Vanwege een groeiend leerlingenaantal zijn derhalve twee extra noodlokalen geplaatst op het terrein van Philip Guldenhof. Academie 10 is inmiddels opgeleverd en in gebruik genomen door het schoolbestuur. De sportverenigingen nemen de zalen in 2024 in gebruik.

Door de vertraging hebben de gemeente en het schoolbestuur extra kosten gemaakt. Volgens het bouwcontract kan de gemeente alle extra kosten op de aannemer verhalen. De aannemer is gewezen op deze contractuele verplichting, de gemeente heeft de aannemer een contractuele boete opgelegd voor de te late oplevering. De aannemer heeft daaropvolgend een tegenclaim ingediend tegen de gemeente die bouwheer is van dit project. Er wordt met de aannemer en architect, die ook een rol speelt in de vertraging, gezocht naar een oplossing die recht doet aan het bouwcontract.

Bijdrage bedrijfsleven en provincie International School Utrecht (ISU)

Zoals toegezegd in de [raadsbrief](#) van 16 juni jl. en de [beantwoording](#) van de schriftelijke vragen SV109 inzake 'Ontbreken van bijdrage bedrijfsleven aan nieuwbouw Internationale School Utrecht' zijn wij - samen met Stichting ISU - in contact getreden met het bedrijfsleven (marktconsultatie) en opnieuw in contact getreden met de provincie over mogelijke bijdragen vanuit bedrijfsleven en Provincie aangaande ISU.

Datum 17 januari 2023
Ons kenmerk 11929522

Marktconsultatie

Samen met Stichting ISU en Economic Board Utrecht (EBU) voeren wij een marktconsultatie uit over mogelijke vormen van bijdrage vanuit het bedrijfsleven aan ISU. Om het proces beheersbaar te houden hebben wij in samenspraak met Stichting ISU en de EBU een selectie gemaakt van vijf organisaties die op dit moment relatief veel plekken afnemen voor leerlingen van ouders die bij deze werkgevers werkzaam zijn. Na afronding van alle gesprekken informeren wij u over de bevindingen.

Uitkomsten gesprek provincie Utrecht

Tussen de gemeente en provincie Utrecht zijn eveneens enkele gesprekken gevoerd waarbij is verkend of het provinciale coalitieakkoord met daarin de passage aangaande 'goede en toegankelijke internationale scholen in de regio' een haakje kan bieden in het verzoek om een financiële bijdrage aangaande International School Utrecht. De provincie Utrecht erkent dat goede en toegankelijke internationale scholen van belang zijn voor het vestigingsklimaat en behoud van internationaal talent. De provincie wil en kan echter geen directe en indirecte (bijv. afdekken renterisico) financiële rol spelen in de bekostiging van de onderwijshuisvesting van internationale scholen. De provincie ziet zichzelf niet als bevoegd gezag aangezien het geen wettelijke taak heeft voor (internationale) scholen en hun huisvesting. Deze taak ligt bij de gemeenten, die hiervoor ook een rijksbijdrage ontvangen. Scholen en onderwijskoepels zijn zelf verantwoordelijk voor het dekken van de kosten per leerling, die eveneens een bijdrage vanuit het rijk ontvangen. De provincie Utrecht kan niet zomaar financieel bijdragen, zonder dat dit verwachtingen elders schept (precedentwerking) en heeft daarnaast ook beperkte middelen tot haar beschikking.

Gelet op regiofunctie van internationale scholen wil de provincie graag met de gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum kijken naar een betere onderbouwing van de voordelen die de aanwezigheid van internationale scholen in de regio Utrecht met zich meebrengen, met name vanuit het perspectief van behoud van talent voor de regio. Daarnaast zou de provincie Utrecht willen ondersteunen in de zoektocht naar mogelijke financieringsbronnen buiten de provincie, om de druk op bestaande internationale scholen te verlichten, zowel in leerlingaantallen als in financiële zin. Denk hierbij aan gemeentelijke en rijksmiddelen die hiervoor geoormerkt zijn, maar ook niet-financiële middelen in de ruimtelijke planning. Ook kan de provincie Utrecht het gesprek initiëren samen met de gemeenten en onderwijskoepels uit Utrecht, Amersfoort en Hilversum om verantwoordelijkheid te nemen in het bundelen van internationaal onderwijs om de pendel van internationale leerlingen tussen gemeenten te verminderen. In principe behoort deze taak eveneens tot de primaire verantwoordelijkheid van de gemeente, maar hier kan provincie wel een steuntje in de rug bieden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,